

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

Pedagogika II.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Výchovně vzdělávací proces jako jednota vzdělávacího a výchovného působení

Výchovně vzdělávací proces (VVP) je procesem, ve kterém dochází k rozvoji osobnosti žáka. Zahrnuje jak vzdělávání, tak výchovu. Vzdělávání je proces získávání vědomostí, dovedností a návyků, zatímco výchova je proces formování osobnostních vlastností a hodnot.

Výchova je cílevědomá, plánovitá a všestranná činnost směřující k přípravě člověka pro jeho společenské úkoly a osobní život. Výchova je celoživotní působení na procesy lidského učení a socializace s cílem přeměny člověka po všech stránkách, tedy tělesné i duševní. Výchova je tedy proces, který se odehrává v průběhu celého života člověka. Začíná již v rodině, pokračuje ve škole a dalších institucích a končí až v pozdním věku. Cíle výchovy jsou různé. Obecně lze říci, že výchova má za cíl připravit člověka pro život ve společnosti, naučit ho žít svobodně a zodpovědně a pomoci mu rozvíjet jeho osobnost.

Vzdělávání je proces, kterým se získávají znalosti, dovednosti a postoje. Je to proces, který se odehrává v průběhu celého života člověka. Začíná již v rodině, pokračuje ve škole a dalších institucích a končí až v pozdním věku. Cíle vzdělávání jsou různé. Obecně lze říci, že vzdělávání má za cíl připravit člověka pro život ve společnosti, naučit ho žít svobodně a zodpovědně a pomoci mu rozvíjet jeho osobnost.

Formy vzdělávání jsou různé. Mezi základní formy vzdělávání patří:

- Formální vzdělávání - je organizované a systémové vzdělávání, které probíhá v institucích, jako jsou školy nebo univerzity.
- Neformální vzdělávání - je neorganizované vzdělávání, které probíhá mimo instituce, jako je například vzdělávání v rodině nebo v zájmových kroužcích.
- Informační vzdělávání - je vzdělávání, které probíhá prostřednictvím médií, jako jsou například knihy, časopisy, televize nebo internet.

Výchova a vzdělávání jsou dva vzájemně propojené procesy, které se odehrávají v průběhu celého života člověka. Oba procesy mají za cíl rozvoj a formování osobnosti člověka. Výchova se zaměřuje na rozvoj osobnosti člověka jako celku. Zahrnuje rozvoj jeho kognitivních schopností, osobnostních vlastností a hodnot. Vzdělávání se zaměřuje na rozvoj vědomostí, dovedností a návyků. Oba procesy se vzájemně doplňují a podporují. Vzdělávání poskytuje člověku znalosti a dovednosti, které jsou potřebné pro jeho život. Výchova pak pomáhá člověku tyto znalosti a dovednosti využívat a rozvíjet své osobnostní vlastnosti a hodnoty.

Základní souvislosti mezi výchovou a vzděláváním lze shrnout následujícími body:

- Oba procesy jsou cílevědomé a plánované. Vychovatelé a učitelé mají jasné cíle, kterých chtějí dosáhnout.
- Oba procesy jsou komplexní. Zahrují různé oblasti, jako jsou kognitivní schopnosti, osobnostní vlastnosti, hodnoty, dovednosti a návyky.
- Oba procesy jsou dlouhodobé. Výchova a vzdělávání probíhají v průběhu celého života člověka.
- Oba procesy jsou společensky podmíněny. Jsou ovlivněny kulturou, hodnotami a sociálními normami společnosti.

VVP je jednotou vzdělávacího a výchovného působení. To znamená, že vzdělávání a výchova se vzájemně ovlivňují a podporují. Vzdělávání podporuje výchovu tím, že žákům poskytuje znalosti a dovednosti, které jsou potřebné pro jejich rozvoj. Výchova podporuje vzdělávání tím, že žáky motivuje k učení a pomáhá jim rozvíjet potřebné hodnoty a postoje.

Vzdělávání a výchova se vzájemně ovlivňují následujícími způsoby:

- Vzdělávání pomáhá výchově tím, že poskytuje žákům znalosti a dovednosti, které jsou potřebné pro jejich rozvoj. Například vzdělávání v oblasti morálky a etiky pomáhá žákům rozvíjet pozitivní hodnoty a postoje.
- Výchova podporuje vzdělávání tím, že žáky motivuje k učení. Například výchova v oblasti sebeúcty a sebevědomí pomáhá žákům překonávat překážky v učení.
- Vzdělávání a výchova se mohou vzájemně podporovat prostřednictvím vhodně zvolených metod a forem práce. Například metoda projektového vyučování může podporovat jak vzdělávání, tak výchovu tím, že žáky zapojuje do aktivního učení a pomáhá jim rozvíjet samostatnost a tvořivost.

Pro efektivní VVP je důležitá spolupráce všech subjektů, které se na těchto procesech podílejí. Rodiče, učitelé, vychovatelé a další osoby, které mají na výchovu a vzdělávání vliv, by měli spolupracovat na tom, aby člověku poskytli co nejlepší podmínky pro jeho rozvoj.

Použité zdroje

HORÁK, J. a kol. Výchovné problémy současné školy. Liberec: TU v Liberci 2002.

PRŮCHA, J. Přehled pedagogiky. Praha: Portál, 2015

PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál 2017.